# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 14ης Δεκεμβρίου 2004*

Στην υπόθεση Τ-332/02,

**Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. Snc,** εδρεύουσα στην Τεργέστη (Ιταλία),

**Livio Danielis,** κάτοικος Τεργέστης,

**Domenico D'Alessandro,** κάτοικος Τεργέστης,

εκπροσωπούμενοι από τον G. Leone, δικηγόρο,

προσφεύγοντες,

κατά

**Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,** εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους X. Lewis και R. Amorosi και στη συνέχεια από τον M. Lewis, επικουρούμενο από τον G. Bambara, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

με αντικείμενο, κυρίως, να ακυρωθεί η απόφαση της Επιτροπής REM 14/01, της 28ης Ιουνίου 2002, με την οποία απορρίπτεται το αίτημα διαγραφής χρέους των εισαγωγικών δασμών υπέρ των προσφευγόντων, που υπέβαλε η Ιταλική Δημοκρατία, και, επικουρικώς, να αναγνωρισθεί η μερική διαγραφή της τελωνειακής οφειλής για τους εν λόγω δασμούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από την P. Lindh, προέδρο, R. García -Valdecasas και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 29ης Ιουνίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

### Νομικό πλαίσιο

1 Η κοινοτική διαμετακόμιση είναι ένα τελωνειακό σύστημα που έχει σκοπό να διευκολύνει τη διακίνηση των εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας. Το σύστημα αυτό, που περιλαμβάνει μια διαδικασία εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης και

μια διαδικασία εσωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης, δίνει τη δυνατότητα για τα εμπορεύματα που φθάνουν στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας να μεταφερθούν από τον τόπο εισαγωγής στο έδαφος αυτό μέχρι τον τόπο προορισμού χωρίς επανάληψη των τελωνειακών διατυπώσεων κατά τη διέλευση από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Από το άρθρο 1, παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) 222/77 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί της κοινοτικής διαμετακομίσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/003, σ. 3), που είχε εφαρμογή κατά τον χρόνο των επίδικων πραγματικών περιστατικών, προκύπτει ότι διακινούνται με τη διαδικασία εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης κυρίως τα εμπορεύματα τα προωθούμενα από τρίτες χώρες που δεν βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών της Κοινότητας κατά την έννοια των άρθρων 9 και 10 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρα 23 ΕΚ και 24 ΕΚ).

2 Κατά το άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού, για να κυκλοφορήσουν σύμφωνα με τη διαδικασία της εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης τα εμπορεύματα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο δηλώσεως τύπου Τ 1. Η δήλωση αυτή υπογράφεται από το πρόσωπο που ζητεί την πραγματοποίηση της πράξεως ή από τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του και κατατίθεται στο τελωνείο αναχωρήσεως σε τρία τουλάχιστον αντίτυπα και συνοδεύεται από τον τίτλο μεταφοράς και άλλα έγγραφα. Η μεταφορά των εμπορευμάτων γίνεται βάσει των αντιτύπων του παραστατικού Τ 1 που παραδίδονται στον κυρίως υπόχρεο ή στον αντιπρόσωπό του από το τελωνείο αναχωρήσεως (άρθρο 19, παράγραφος 1).

3 Το άρθρο 11, στοιχείο α' του κανονισμού 222/77 ορίζει ότι νοείται ως «κύριος υπόχρεος» το πρόσωπο που ζητεί, ενδεχομένως μέσω εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου, διά δηλώσεως που θα έχει γίνει με τις απαιτούμενες τελωνειακές διατυπώσεις, τη διενέργεια πράξεως κοινοτικής διαμετακομίσεως και καθίσταται έτσι υπεύθυνο έναντι των αρμοδίων αρχών για την κανονική εκτέλεση της πράξεως αυτής. Ο κύριος υπόχρεος οφείλει να προσκομίζει ανέπαφα τα εμπορεύματα στο τελωνείο προορισμού εντός της καθορισμένης προθεσμίας και να έχει τηρήσει τα μέτρα αναγνωρίσεώς τους που έλαβαν οι αρμόδιες αρχές και να τηρεί τις διατάξεις τις σχετικές με το καθεστώς της κοινοτικής διαμετακομίσεως και με τη διαμετακόμιση σε κάθε κράτος μέλος διά του εδάφους του οποίου πραγματοποιείται η μεταφορά (άρθρο 13, στοιχεία α' και β').

4 Το άρθρο 36, παράγραφος 1, του κανονισμού 222/77 ορίζει ότι, όταν διαπιστώνεται ότι, κατά τη διάρκεια ή επ' ευκαιρία πράξεως κοινοτικής διαμετακομίσεως,

διεπράχθη παράβαση ή παρατυπία σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, τότε αυτό εισπράττει τους δασμούς και τις λοιπές επιβαρύνσεις που είναι ενδεχομένως απαιτητές, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές του διατάξεις, με την επιφύλαξη της ασκήσεως ποινικής διώξεως.

5 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2144/87 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 1987, περί της τελωνειακής οφειλής (ΕΕ L 201, σ. 15), ορίζει ότι η τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή γεννάται, μεταξύ άλλων, όταν εμπορεύματα υποκείμενα σε εισαγωγικούς δασμούς διαφεύγουν από την τελωνειακή παρακολούθηση την οποία επιβάλλει η προσωρινή εναπόθεση του εμπορεύματος αυτού ή η υπαγωγή του σε τελωνειακό καθεστώς που συνεπάγεται τελωνειακή παρακολούθηση (άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ').

6 Το άρθρο 4 του κανονισμού ΕΟΚ 1031/88 του Συμβουλίου, της 18ης Απριλίου 1988, για τον καθορισμό των προσώπων που υποχρεούνται στην καταβολή τελωνειακής οφειλής (ΕΕ L 102, σ. 5), ορίζει:

«1. Όταν γεννάται τελωνειακή οφειλή δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2144/87, υπόχρεος να καταβάλει αυτή την οφειλή είναι ο υπεύθυνος για τη διαφυγή του εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση.

Αλληλέγγυα υποχρέωση καταβολής της τελωνειακής οφειλής, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη, υπέχουν επίσης:

α) τα πρόσωπα τα οποία συνήργησαν στη διαφυγή του εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση, καθώς και εκείνα τα οποία απέκτησαν ή κατείχαν το εν λόγω εμπόρευμα·

β) όλα τα άλλα πρόσωπα τα οποία είναι δυνατό να θεωρηθούν υπεύθυνα για τη διαφυγή αυτή.

2. Αλληλέγγυα υποχρέωση καταβολής της τελωνειακής οφειλής υπέχει, επίσης, ο υπεύθυνος για την εκτέλεση των υποχρεώσεων που προκύπτουν για ένα εμπόρευμα υποκείμενο σε εισαγωγικό δασμό, από την παραμονή του σε προσωρινή εναπόθεση ή από τη χρησιμοποίηση του τελωνειακού καθεστώτος υπό το οποίο έχει τεθεί.»

7 Η κοινοτική τελωνειακή ρύθμιση προβλέπει τη δυνατότητα ολικής ή μερικής επιστροφής των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που έχουν καταβληθεί ή τη διαγραφή ορισμένου ποσού της τελωνειακής οφειλής. Οι όροι για τη διαγραφή των δασμών που έχουν εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση καθορίστηκαν με το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1979, περί της επιστροφής της διαγραφής των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/015, σ. 162), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3069/86 του Συμβουλίου, της 7 Οκτωβρίου 1986, 1430/79 για την τροποποίηση του κανονισμού 1430/79 (ΕΕ L 286, σ. 1). Η διάταξη αυτή ορίζει:

«1. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε ειδικές περιπτώσεις [...] οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις κατά τις οποίες δεν υπήρξε ούτε προφανής αμέλεια ούτε δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου.

[...]»

8 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2144/87 ορίζει ότι με ορισμένες εξαιρέσεις που δεν αφορούν την παρούσα υπόθεση, η τελωνειακή οφειλή αποσβέννυται με τη δήμευση του εμπορεύματος.

## Ιστορικό της διαφοράς

9 Οι προσφεύγοντες είναι εταιρία υπό εκκαθάριση, η Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. (στο εξής: Nordspedizionieri), που έχει συσταθεί από εκτελωνιστές και εδρεύει στην Τεργέστη (Ιταλία), και δύο από τους εταίρους της, οι L. Danielis και D. D'Alessandro, που ευθύνονται αλληλεγγύως και απεριορίστως.

10 Στις 30 Οκτωβρίου 1991, η Nordspedizionieri υπέβαλε κατά παραγγελία της επιχείρησης Cumberland Ltd, δήλωση εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης στο τελωνείο του Fernetti (Ιταλία). Η δήλωση αφορούσε την αποστολή 1 400 δεμάτων ή 12 620 kg κιβωτίων συσκευασίας που είχαν αγοραστεί από τη σλοβενική εταιρία Proexim Export-Import και είχαν προορισμό την Ισπανία. Στις 5 Νοεμβρίου 1991, η Nordspedizionieri υπέβαλε δήλωση εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης πανομοιότυπη με αυτή της 30ής Οκτωβρίου, με εξαίρεση τον αριθμό των αποστελλομένων δεμάτων κιβωτίων συσκευασίας που ήταν αυτή τη φορά 1 210, βάρους 12 510 kg Στις 16 Νοεμβρίου 1991 η εταιρία υπέβαλε τρίτη δήλωση διαμετακόμισης για 1 500 δέματα κιβωτίων συσκευασίας, βάρους 12 842 kg Και στις τρεις περιπτώσεις η μεταφορά πραγματοποιήθηκε με σλοβενικό φορτηγό που είχε τον ίδιο αριθμό.

11 Μετά την ολοκλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων για την τρίτη από τις προαναφερθείσες πράξεις, το φορτηγό έλαβε την άδεια να συνεχίσει την πορεία του. Λίγο μετά ο διευθυντής του τελωνείου του Fernetti ζήτησε από το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος που στάθμευε εκεί να ελέγξει το φορτίο του φορτηγού. Το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος καταδίωξε και σταμάτησε το φορτηγό το οποίο είχε εγκαταλείψει την τελωνειακή ζώνη, μερικά χιλιόμετρα μετά τα σύνορα. Το φορτηγό επέστρεψε με συνοδεία στο τελωνείο του Fernetti. Από τον έλεγχο προέκυψε ότι τα κιβώτια συσκευασίας δεν ήταν άδεια, όπως ανάφερε η

δήλωση διαμετακομίσεως, αλλά γεμάτα τσιγάρα. Συγκεκριμένα αποκαλύφθηκε ποσότητα 8 190 kg αλλοδαπών τσιγάρων εξωκοινοτικής προέλευσης, σε 819 δέματα. Ο οδηγός του φορτηγού M. C. συνελήφθη και το φορτηγό και το φορτίο κατασχέθηκαν καθώς και τα έγγραφα που βρέθηκαν στην κατοχή του οδηγού.

12 Από την έρευνα που διεξήγαγαν οι ιταλικές τελωνειακές αρχές με τη συνεργασία των σλοβενικών αρχών προέκυψε ότι ο M. C. είχε συμμετάσχει και σε τρεις άλλες παρόμοιες πράξεις λαθρεμπορίας τσιγάρων, χρησιμοποιώντας τις δηλώσεις διαμετακομίσεως της 30ής Οκτωβρίου και 5ης Νοεμβρίου 1991 που είχε συντάξει η Nordspedizionieri, καθώς και μια δήλωση που είχε καταθέσει στις 16 Σεπτεμβρίου 1991 η εταιρία Centralsped Srl. Σχετικά με τις μεταφορές της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991, από την έρευνα προέκυψε ότι ορισμένα φορτία, κυρίως κατεργασμένων καπνών, είχαν δηλωθεί στις σλοβενικές τελωνειακές αρχές και στη συνέχεια εισήχθησαν στην Ιταλία ως φορτία κιβωτίων συσκευασίας. Μόλις ολοκληρώθηκαν οι τελωνειακές διατυπώσεις στο τελωνείο του Fernetti, το φορτηγό συνέχισε το ταξίδι του προς ένα τόπο προορισμού διαφορετικό από τον αναφερόμενο στις τελωνειακές δηλώσεις, και τα φορτία ξεφορτώθηκαν κρυφά στην Ιταλία.

13 Στο πλαίσιο των ερευνών τους για τις εν λόγω πράξεις λαθρεμπορίου, οι ιταλικές αρχές ανακάλυψαν μια αποθήκη στο Bareggio (Μιλάνο, Ιταλία), που περιείχε κατεργασμένα καπνά. Στις 8 Απριλίου 1992, κατά τη διάρκεια έρευνας στην αποθήκη αυτή, η αστυνομία κατέσχε 801 κιβώτια τσιγάρα βάρους 8 010 kg που τέθηκαν σε εγγύηση.

14 Στις 16 Οκτωβρίου 1992, οι προσφεύγοντες έλαβαν από την υπηρεσία εισπράξεων του κυρίου τελωνείου της Τεργέστης, ως κύριος υπόχρεος της κοινοτικής διαμετακόμισης για τις πράξεις της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991, ένταλμα για την πληρωμή ποσού 2 951 462 300 ιταλικών λιρών (ITL), και συγκεκριμένα 2 501 239 200 ITL για δασμούς και 450 223 100 ITL για τόκους ως επιβάρυνση για 1 700 κιβώτια ή 17 000 kg αλλοδαπών κατεργασμένων καπνών που εισήχθησαν παρανόμως και τέθηκαν σε κυκλοφορία στο κοινοτικό τελωνειακό

έδαφος. Δεδομένου ότι το φορτίο της 16ης Νοεμβρίου 1991 κατασχέθηκε από τις ιταλικές τελωνειακές αρχές πριν τεθεί σε κατανάλωση, δεν επιβλήθηκαν δασμοί στους προσφεύγοντες.

15 Στις 28 Οκτωβρίου 1992, οι προσφεύγοντες υπέβαλαν ένσταση κατά του εντάλματος της 16ης Οκτωβρίου 1992 της υπηρεσίας τελωνείων της ιταλικής εφορίας. Με απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 1994, το Tribunale civile e penale di Trieste (Ιταλία) κήρυξε άκυρο το επίδικο ένταλμα. Με απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 1996, το Corte d'appello di Trieste μεταρρύθμισε την εν λόγω απόφαση και καταδίκασε την εταιρία Nordspedizionieri και, επικουρικώς πλην αλληλεγγύως, μεταξύ τους τους εταίρους της να καταβάλουν το ποσό των 2 951 462 300 ITL που καθόρισε το επίδικο ένταλμα. Με απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1999 το Corte suprema di cassazione απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως που άσκησαν οι προσφεύγοντες κατά της αποφάσεως του Corte d'appello.

16 Στις 14 Ιανουαρίου 1994 ο προανακριτής του Tribunale civile e penale di Trieste εξέδωσε διάταξη περί θέσεως στο αρχείο της ποινικής δίωξης που κινήθηκε για λαθρεμπορία τσιγάρων κατά του G. Baldi, εταίρου της εταιρίας Nordspedizionieri και συντάκτη των τριών δηλώσεων διαμετακόμισης που εξέδωσε η Nordspedizionieri και οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στις επίδικες πράξεις λαθρεμπορίας.

17 Στις 14 Νοεμβρίου 2000, οι προσφεύγοντες υπέβαλαν στις υπηρεσίες της Επιτροπής αίτηση διαγραφής των δασμών που ζητούσαν οι ιταλικές τελωνειακές αρχές. Στις 4 Ιουνίου 2001, οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή αίτηση διαγραφής δασμών για ποσό 497 589 687 ITL ή 256 983,63 ευρώ (EUR).

18 Με επιστολή της 18ης Δεκεμβρίου 2001 η Επιτροπή ζήτησε από τις ιταλικές αρχές περισσότερες πληροφορίες. Με επιστολή της 11ης Φεβρουαρίου 2002 οι ιταλικές τελωνειακές αρχές επιβεβαίωσαν ότι ζητείται η διαγραφή ποσού 497 589 687 ITL.

19 Στις 28 Ιουνίου 2002, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση με την οποία απέρριψε την αίτηση της Ιταλικής Δημοκρατίας της 4ης Ιουνίου 2001 για τη διαγραφή της τελωνειακής οφειλής των προσφευγόντων (στο εξής: η προσβαλλομένη απόφαση). Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν συντρέχει εν προκειμένω ειδική περίπτωση προκύπτουσα από περιστάσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει ούτε δόλος ούτε προφανής αμέλεια εκ μέρους των προσφευγόντων κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, και συνεπώς δεν δικαιολογείται η διαγραφή εισαγωγικών δασμών ύψους 256 983,63 ευρώ ή 497 589 687 ITL.

**Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων**

20 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Οκτωβρίου 2002 οι προσφεύγοντες άσκησαν την παρούσα προσφυγή.

21 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Ως μέτρο οργάνωσης της διαδικασίας το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

22 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 2004.

23 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— κυρίως να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση και να κρίνει ότι εν προκειμένω μπορεί να γίνει δεκτή η ζητουμένη διαγραφή των εισαγωγικών δασμών·

— επικουρικώς να διαπιστώσει ότι η διαγραφή των δασμών επιβάλλεται όσον αφορά την τελωνειακή οφειλή για την ποσότητα 8 010 kg αλλοδαπών κατεργασμένων καπνών που κατέσχαν οι ιταλικές αρχές στις 8 Απριλίου 1992 στη μυστική αποθήκη του Bareggio·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

24 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει απαράδεκτο το αίτημα των προσφευγόντων καθόσον αυτοί αμφισβητούν το συγκεκριμένο ποσό της τελωνειακής οφειλής και ζητούν από το Πρωτοδικείο να αναγνωρίσει το δικαίωμά τους για διαγραφή των τελωνειακών δασμών για τα 8 010 kg καπνών που κατασχέθηκαν·

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη κατά τα λοιπά·

— να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

**Σκεπτικό**

I — *Επί του αιτήματος ακυρώσεως της προσβαλλομένης απόφασης*

25 Για να στηρίξουν το αίτημα ακυρώσεως οι προσφεύγοντες προβάλλουν ως λόγους ακυρώσεως, πρώτον, το γεγονός ότι η προσβαλλομένη απόφαση εμφανίζει πλείονες

ουσιαστικές πλάνες και, δεύτερον, ότι συντρέχει ειδική περίπτωση και δεν υπάρχει δόλος ή προφανής αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79.

Α — *Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αφορά την ύπαρξη πλειόνων ουσιαστικών σφαλμάτων στην προσβαλλομένη απόφαση*

26 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλομένη απόφαση περιέχει πλείονα σφάλματα. Συγκεκριμένα, πρώτον, η περιγραφή του ελέγχου του φορτίου που αντιστοιχεί στην τελωνειακή δήλωση της 16ης Νοεμβρίου 1991 είναι ανακριβής, όπως είναι ανακριβής, δεύτερον, και ο ισχυρισμός ότι οι προσφεύγοντες ζήτησαν τη διαγραφή των τελωνειακών δασμών μόνο για το ποσό των 497 589 687 ITL.

1. Όσον αφορά τον έλεγχο της πράξης της 16ης Νοεμβρίου 1991

Επιχειρήματα των διαδίκων

27 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι στην αιτιολογική σκέψη 4 της προσβαλλομένης απόφασης αναφέρεται ότι το τελωνείο του Fernetti προέβη, μέσω του τμήματος διώξεως οικονομικού εγκλήματος, στον έλεγχο του φορτίου που αντιστοιχούσε στη δήλωση της 16ης Νοεμβρίου 1991. Υποστηρίζουν ότι στην πραγματικότητα οι τελωνειακές αρχές δεν έλεγξαν το εμπόρευμα εντός της τελωνειακής ζώνης κατά τον χρόνο υποβολής της δηλώσεως διαμετακόμισης αλλά αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν τον έλεγχο μετά την αναχώρηση του φορτηγού, δηλαδή μετά την ολοκλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων.

28 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το φορτηγό που μετέφερε το εμπόρευμα το οποίο αποτέλεσε το αντικείμενο της τελωνειακής δήλωσης της 16ης Νοεμβρίου 1991 δεν καταδιώχθηκε από την ιταλική αστυνομία αμέσως μετά την ολοκλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων, αλλά η καταδίωξη άρχισε μόνον όταν η αστυνομία αντιλήφθηκε ότι το φορτηγό είχε φύγει.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

29 Πρέπει να σημειωθεί ότι η αιτιολογική σκέψη 4 της προσβαλλομένης απόφασης απλώς αναφέρει τα ακόλουθα: «Το τελωνείο [του Fernetti] πραγματοποίησε μέσω του τμήματος διώξεως οικονομικού εγκλήματος τον έλεγχο του φορτίου που αντιστοιχεί στη [δήλωση της 16ης Νοεμβρίου 1991], που, όπως αποκαλύφθηκε, συνίστατο αποκλειστικά σε τσιγάρα. Το εμπόρευμα κατασχέθηκε και συνελήφθη ο οδηγός του οχήματος». Από τη σαφή αυτή αναφορά δεν προκύπτει ότι ο έλεγχος του φορτίου έγινε κατά τον χρόνο υποβολής της δηλώσεως ούτε εντός της τελωνειακής ζώνης ούτε πριν την ολοκλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων. Δεδομένου ότι δεν αμφισβητείται ότι ο έλεγχος έγινε από το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος κατόπιν αιτήσεως του διευθυντή του τελωνείου του Fernetti, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η αιτιολογική σκέψη 4 της προσβαλλομένης απόφασης δεν περιέχει κανένα πραγματικό σφάλμα.

30 Συνεπώς η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

2. Όσον αφορά το ποσό της ζητουμένης διαγραφής δασμών

Επιχειρήματα των διαδίκων

31 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλομένη απόφαση εσφαλμένα αναφέρει ότι ζήτησαν διαγραφή των τελωνειακών δασμών για ποσό 497 589 687 ITL. Κατά την άποψή τους, από την αίτησή τους της 14ης Νοεμβρίου 2000 προς την

Επιτροπή προκύπτει ότι ζήτησαν τη διαγραφή ολοκλήρου του ποσού που τους είχε ζητηθεί στις 16 Οκτωβρίου 1992 με ένταλμα των ιταλικών τελωνειακών αρχών, δηλαδή του ποσού των 2 951 462 300 ITL. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν συναφώς ότι το ουσιαστικό σφάλμα της Επιτροπής μπορεί να επηρεάσει την έκβαση της δίκης καθόσον ένας από τους λόγους που δικαιολογούσαν τη χορήγηση της ζητουμένης διαγραφής ήταν ακριβώς το υψηλό ποσό της επίδικης τελωνειακής οφειλής και το οικονομικό βάρος που αποτελεί για αυτούς. Συνεπώς το σφάλμα αυτό επηρεάζει την ίδια την αιτιολογία της απόφασης. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν επίσης ότι ο ακριβής καθορισμός του αντικειμένου κάθε διαφοράς δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο αυθαιρέτων εκτιμήσεων και ότι το ακριβές ποσό της οικονομικής διαφοράς πρέπει να αναγνωρίζεται ορθά σε όλα τα στάδια της δίκης.

32 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αιτίαση περί σφάλματος στον υπολογισμό του ποσού της τελωνειακής οφειλής είναι απαράδεκτη καθόσον οι προσφεύγοντες αμφισβητούν κατ' αυτόν τον τρόπο το ποσό της τελωνειακής οφειλής όπως υπολογίστηκε από τις ιταλικές αρχές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

33 Κατά πάγια νομολογία οι διατάξεις του άρθρου 13, του κανονισμού 1430/79 έχουν ως σκοπό την απαλλαγή των επιχειρηματιών, όταν συντρέχουν ορισμένες ιδιαίτερες περιστάσεις και εφόσον δεν υπάρχει αμέλεια ή δόλος, από την υποχρέωση καταβολής των δασμών που οφείλουν, και όχι να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ίδια την αρχή του απαιτητού της τελωνειακής οφειλής [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Μαρτίου 1987, 244/85 και 245/85, Cerealmangimi και Italgrani κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1303, σκέψη 11, και της 6ης Ιουλίου 1993, C-121/91 και C-122/91, CT Control (Rotterdam) και JCT Benelux κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3873, σκέψη 43· απόφαση του Πρωτοδικείου, της 11ης Ιουλίου 2002, T-205/99, Hyper κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3141, σκέψη 98].

34 Συγκεκριμένα το ζήτημα αν υπάρχει οφειλή και πιο είναι το ποσό της ανήκει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Οι αιτήσεις που απευθύνονται στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 δεν αφορούν το ζήτημα αν οι εθνικές τελωνειακές αρχές εφάρμοσαν ορθά τις διατάξεις του ουσιαστικού τελωνειακού δικαίου. Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνουν οι αρχές αυτές μπορούν να προσβληθούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τα οποία μπορούν να υποβάλουν το ζήτημα στην κρίση του Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουλίου 1998, Τ-195/97, Kia Motors και Broekman Motorships κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2907, σκέψη 36, και Hyper κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 98).

35 Οι προεκτεθείσες θεωρήσεις δεν αναιρούνται από τα επιχειρήματα των προσφευγόντων κατά τα οποία, στην ουσία, ο ακριβής προσδιορισμός της οικονομικής αξίωσης που αποτελεί το αντικείμενο κάθε διαφοράς πρέπει να μπορεί να συζητείται σε όλα τα στάδια της δίκης. Η άποψη αυτή παραγνωρίζει τόσο την κατανομή των αρμοδιοτήτων στον τελωνειακό τομέα μεταξύ των εθνικών αρχών και της Επιτροπής όσο και την ιδιαιτερότητα και τα όρια του μηχανισμού διαγραφής ή επιστροφής των τελωνειακών δασμών που προβλέπει το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.

36 Κατόπιν των προεκτεθέντων συνάγεται το συμπέρασμα ότι η αιτίαση περί σφάλματος που φέρεται να περιέχει η προσβαλλομένη απόφαση σχετικά με το ποσό της διαγραφής που ζητούν οι προσφεύγοντες είναι απαράδεκτη, εφόσον, με την αιτίαση αυτή, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τον υπολογισμό του ακριβούς ποσού της τελωνειακής οφειλής.

37 Εν πάση περιπτώσει διαπιστώνεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει ουσιαστικό σφάλμα στο μέτρο που αναφέρει ότι οι προσφεύγοντες ζήτησαν τη διαγραφή του ποσού των 497 589 687 ITL, που αντιστοιχούσε στους δασμούς που τους είχαν ζητήσει οι ιταλικές αρχές. Συγκεκριμένα το επίδικο ποσό είναι αυτό που εμφαίνει η από 4 Ιουνίου 2001 αίτηση της Ιταλικής Δημοκρατίας, ποσό το οποίο επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια, όπως ζήτησε η Επιτροπή, με έγγραφο των ιταλικών αρχών της 11ης Φεβρουαρίου 2002. Αντίθετα με όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, το γεγονός ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν μνημονεύει ότι είχαν ζητήσει τη διαγραφή ολόκληρου του ποσού που τους είχαν ζητήσει οι ιταλικές αρχές δεν επηρεάζει ούτε την εκτίμηση της υπάρξεως ειδικής περίπτωσης ούτε την αιτιολογία

της προσβαλλομένης απόφασης. Πρώτον, αυτή η τελωνειακή οφειλή περιελάμβανε, εκτός των δασμών, τον ΦΠΑ και τον φόρο καταναλώσεως που δεν αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας διαγραφής που προβλέπει το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79. Δεύτερον, δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές είχαν υποβάλει αίτηση στην Επιτροπή και λαμβανομένου υπόψη ότι οι αρχές αυτές ήταν αποκλειστικά αρμόδιες για τον καθορισμό της τελωνειακής οφειλής, το ποσό που πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει τους δασμούς των οποίων ζητήθηκε η διαγραφή ήταν αυτό που ανέφεραν οι εθνικές αρχές.

38 Συνεπώς η αιτίαση αυτή είναι απορριπτέα.

39 Κατά συνέπεια ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Β — *Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αφορά την ύπαρξη ειδικής περίπτωσης και την απουσία προφανούς αμέλειας ή δόλου κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79*

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

40 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 αποτελεί γενική ρήτρα επιείκειας, προοριζόμενη να καλύψει καταστάσεις που δεν ήταν οι συνηθέστερα διαπιστούμενες στην πράξη και που μπορούσαν, κατά τον χρόνο της έκδοσης του κανονισμού αυτού, να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής ρυθμίσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1983, 283/82, Schoellershammer κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 4219, σκέψη 7· Cerealmangimi και Italgrani κατά Επιτροπής, όπ.π. σκέψη 10· της 26ης Μαρτίου 1987, 58/86, Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, Συλλογή 1987,

σ. 1525, σκέψη 22, και της 18ης Ιανουαρίου 1996, C-446/93, SEIM, Συλλογή 1996, σ. I-73, σκέψη 41· απόφαση του Πρωτοδικείου της 4ης Ιουλίου 2002, Τ-239/00, SCI UK κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-2957, σκέψη 44). Η διάταξη αυτή έχει προορισμό να εφαρμόζεται όταν οι συνθήκες που χαρακτηρίζουν τη σχέση μεταξύ επιχειρηματία και διοικήσεως είναι τέτοιες ώστε δεν είναι δίκαιο να επιβληθεί σ' αυτόν τον επιχειρηματία ζημία την οποία υπό ομαλές συνθήκες δεν θα υφίστατο (αποφάσεις Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, όπ.π. σκέψη 22, και SCI UK κατά Επιτροπής όπ.π., σκέψη 50).

41 Κατά το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις για να μπορεί να γίνει διαγραφή εισαγωγικών δασμών, δηλαδή να πρόκειται για ειδική περίπτωση και να μην υπάρχει δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του επιχειρηματία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-370/96, Covita, Συλλογή 1998, σ. I-7711, σκέψη 29, και της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, C-61/98, De Haan, Συλλογή 1999, σ. I-5003, σκέψη 42· απόφαση SCI UK κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 45).

42 Σημειωτέον επίσης ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή έχει εξουσία εκτιμήσεως όταν λαμβάνει απόφαση κατ' εφαρμογήν της γενικής ρήτρας επιείκειας που διατυπώνει το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Νοεμβρίου 1995, Τ-346/94, France-aviation κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2841, σκέψη 34· της 17ης Σεπτεμβρίου 1998, Τ-50/96, Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3773, σκέψη 60, και της 18ης Ιανουαρίου 2000, Τ-290/97, Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-15, σκέψεις 46 και 78). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών δασμών που παρέχονται μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις και σε ειδικώς προβλεπόμενες περιπτώσεις συνιστούν εξαίρεση από το κανονικό σύστημα εισαγωγών και εξαγωγών και κατά συνέπεια οι διατάξεις που προβλέπουν τέτοια επιστροφή ή διαγραφή πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1999, C-48/98, Söhl και Söhlke, Συλλογή 1999, σ. I-7877, σκέψη 52, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Φεβρουαρίου 2004, Τ-282/01, Aslantrans κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-693, σκέψη 55).

2. Όσον αφορά την ύπαρξη ειδικής περίπτωσης

43 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η περίπτωσή τους είναι ειδική κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Υποστηρίζουν, πρώτον, ότι οι ιταλικές αρχές σκοπίμως δεν εμπόδισαν τη διάπραξη των επιδίκων πράξεων λαθρεμπορίας προκειμένου να εξαρθρώσουν το δίκτυο των λαθρεμπόρων· δεύτερον, ότι υπήρξαν θύματα απάτης που υπερακοντίζει τους εμπορικούς κινδύνους που συνεπάγεται η επαγγελματική τους δραστηριότητα· τρίτον, ότι οι τελωνειακές αρχές παρέβησαν τις οικείες υποχρεώσεις ελέγχου των τελωνειακών πράξεων· τέταρτον, ότι τους ήταν αδύνατον να ελέγξουν τις μεταφορές· τέλος, πέμπτο, ότι η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση δεν προέβη σε στάθμιση των εμπλεκομένων συμφερόντων.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι οι ιταλικές αρχές γνώριζαν εκ των προτέρων τις πράξεις λαθρεμπορίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

44 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι η επίδικη υποχρέωση πηγάζει από έρευνα που διεξήγαγαν τα τελωνεία τα οποία προφανώς γνώριζαν τα γεγονότα.

45 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι στις 16 Σεπτεμβρίου 1991, ο Μ. C. πραγματοποίησε μια πρώτη μεταφορά με προορισμό την πόλη Irun (Ισπανία), με κοινοτικό έγγραφο διαμετακομίσεως που είχε εκδώσει η εταιρία Centralsped. Αυτό το έγγραφο διαμετακομίσεως εγκρίθηκε κατά την παραλαβή του πέμπτου αντιτύπου του εγγράφου Τ 1 από το τελωνείο του Fernetti στις 20 Σεπτεμβρίου 1991, και διαβιβάστηκε στην τελωνειακή υπηρεσία της Τεργέστης στις 5 Δεκεμβρίου 1991. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι αυτή η πρώτη έγκριση υπήρξε σαφώς ψευδής.

46 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν επίσης ότι η μεταφορά της 16ης Νοεμβρίου 1991 ελέγχθηκε, όπως ζήτησε το τελωνείο του Fernetti, μόλις το φορτηγό εξήλθε από την τελωνειακή ζώνη πράγμα που απαιτεί την προηγουμένη καταδίωξη και σύλληψη του φορτηγού. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι τα μέσα μεταφοράς δεν καλούνται ποτέ να σταματήσουν μετά την έξοδο από την τελωνειακή ζώνη εκτός αν το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος γνωρίζει τη διάπραξη λαθρεμπορίας. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι το γεγονός αυτό οδηγεί στην υπόθεση ότι η ανακάλυψη των τσιγάρων δεν έγινε τυχαία στο πλαίσιο περιστασιακού ελέγχου του εμπορεύματος από το τελωνείο αλλά ότι το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος είχε πληροφορηθεί την πραγματική φύση του επιδίκου φορτίου.

47 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν επίσης ότι την Κυριακή 17 Νοεμβρίου 1991, δηλαδή λιγότερο από 24 ώρες μετά τον έλεγχο του φορτηγού και ενώ ο Μ. C. δεν είχε ακόμα ανακριθεί, το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος μετέβη στην Brescia (Ιταλία) και προέβη σε έρευνα στο διαμέρισμα όπου κατοικούσε πρόσωπο κατά του οποίου απαγγέλθηκε κατηγορία, στη συνέχεια, για συμμετοχή σε λαθρεμπορία τσιγάρων.

48 Επιπλέον οι προσφεύγοντες επισημαίνουν ότι τα φορτία που μεταφέρθηκαν στις 30 Οκτωβρίου και στις 5 Νοεμβρίου 1991 είχαν δηλωθεί νομοτύπως στις σλοβενικές τελωνειακές αρχές ως κιβώτια αλλοδαπών κατεργασμένων καπνών. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι οι σλοβενικές αρχές, στο πλαίσιο της συμφωνίας περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής που συνήφθη στις 16 Νοεμβρίου 1965 μεταξύ της Ιταλίας και της Γιουγκοσλαβίας η οποία ίσχυε τότε, πληροφόρησαν τις ιταλικές αρχές για την παρουσία αυτού του ευαίσθητου εμπορεύματος στα φορτία που μετέφερε ο Μ. C.

49 Οι προσφεύγοντες συνάγουν από τα προεκτεθέντα ότι οι ιταλικές αρχές γνώριζαν ότι ο Μ. C. διέπραττε πράξεις λαθρεμπορίας και, για να ανακαλύψουν και να συλλάβουν όλους τους μετέχοντες στο δίκτυο λαθρεμπορίας, σκοπίμως δεν εμπόδισαν τη διάπραξη των παραβάσεων αλλά άφησαν να πραγματοποιηθούν οι δύο μεταφορές για τις οποίες οι προσφεύγοντες είχαν εκδώσει πιστοποιητικά κοινοτικής διαμετακόμισης, αγνοώντας τα γεγονότα και καλοπίστως. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν συναφώς ότι το Πρωτοδικείο έχει κρίνει ότι η διαγραφή εισαγωγικών δασμών δικαιολογείται στις περιπτώσεις που διαπράττεται απάτη στο πλαίσιο πράξης εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης στις οποίες η διοίκηση του

τελωνείου γνώριζε τη συγκεκριμένη παράνομη πράξη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουνίου 2001, Τ-330/99, Spedition Wilhelm Rotermund κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-1619). Επίσης παρατηρούν ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η ανάγκη διενέργειας επιμελούς έρευνας από τις τελωνειακές ή αστυνομικές αρχές αποτελεί, ελλείψει οποιουδήποτε δόλου ή οποιασδήποτε αμέλειας που μπορεί να καταλογιστεί στον υπόχρεο και όταν ο υπόχρεος δεν πληροφορήθηκε ότι διεξάγεται έρευνα, ειδική περίπτωση υπό την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 (απόφαση De Haan, όπ.π., σκέψη 53).

50 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η περίπτωση των προσφευγόντων δεν είναι παρόμοια με την περίπτωση της προσφεύγουσας εταιρίας στην προαναφερθείσα υπόθεση De Haan. Στην υπόθεση εκείνη, υπενθυμίζει η Επιτροπή, οι τελωνειακές αρχές γνώριζαν για το λαθρεμπόριο και σκοπίμως οργάνωσαν μια παράδοση υπό παρακολούθηση ενώ στην προκειμένη περίπτωση το λαθρεμπόριο αποκαλύφθηκε ύστερα από κανονικό τελωνειακό έλεγχο κατά την προσκόμιση στο τελωνείο των δηλώσεων διαμετακομίσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

51 Η ανάγκη να γίνει έρευνα για τον προσδιορισμό και τη σύλληψη των αυτουργών ή συνεργών τετελεσμένης ή προπαρασκευαζομένης απάτης μπορεί να δικαιολογήσει κατά νόμο τη σκόπιμη παράλειψη γνωστοποιήσεως εν όλω ή εν μέρει στον κυρίως υπόχρεο των στοιχείων της έρευνας ακόμη και όταν ο τελευταίος ουδεμία συμμετοχή είχε στην τέλεση των πράξεων που συνιστούν απάτη (απόφαση De Haan, όπ.π., σκέψη 32). Συνεπώς, οι εθνικές αρχές μπορούν νομίμως να αφήσουν να διαπραχθούν παραβάσεις ή παρατυπίες προκειμένου να εξαρθρώσουν καλύτερα ένα δίκτυο, να εντοπίσουν τους δράστες και να συλλέξουν ή να ενισχύσουν τα αποδεικτικά στοιχεία. Ωστόσο, η επιβάρυνση του υπόχρεου με μια τελωνειακή οφειλή που απορρέει από τις επιλογές αυτές, οι οποίες συνδέονται με τη δίωξη των παραβάσεων μπορεί να θίξει τη σκοπιμότητα της ρήτρας επιείκειας, καθόσον ο

υπόχρεος τίθεται σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα. Συνεπώς, η παράλειψη ενημερώσεως του υπόχρεου, για τις ανάγκες μιας έρευνας που διεξάγεται από τις τελωνειακές ή τις αστυνομικές αρχές, για την εξέλιξη της έρευνας συνιστά, εφόσον δεν υπάρχει δόλος ή αμέλεια εκ μέρους του υποχρέου, ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 (βλ. απόφαση De Haan, όπ.π., σκέψη 53).

52 Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, ότι οι ιταλικές αρχές γνώριζαν για τις επίδικες πράξεις λαθρεμπορίου τσιγάρων και παρ' όλα αυτά άφησαν να διαπραχθούν οι πράξεις της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991.

53 Κατ' αρχάς το Πρωτοδικείο κρίνει ότι το γεγονός ότι, αφού είχαν συμπληρωθεί οι τελωνειακές διατυπώσεις για την πράξη της 16ης Νοεμβρίου 1991, ο διευθυντής του τελωνείου του Fernetti ζήτησε από το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος να ελέγξει το φορτηγό, πράγμα που απαίτησε την καταδίωξη και τη σύλληψή του, δεν αρκεί καθ' εαυτό να αποδείξει ότι οι ιταλικές αρχές γνώριζαν την πραγματική φύση του εμπορεύματος. Πράγματι, όπως προκύπτει από την πράξη βεβαιώσεως της συλλήψεως που συνέταξε το τελωνείο του Fernetti στις 16 Νοεμβρίου 1991, ο διευθυντής του τελωνείου διέταξε τον έλεγχο του οχήματος διότι υποπτεύθηκε ότι το μεταφερόμενο φορτίο ήταν διαφορετικό από αυτό που είχε δηλωθεί. Το γεγονός ότι ο έλεγχος αυτός έγινε όταν το φορτηγό είχε ήδη εξέλθει από την τελωνειακή ζώνη δεν στηρίζει το συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για περιστασιακό έλεγχο.

54 Εν συνεχεία το Πρωτοδικείο κρίνει ότι οι έρευνες που πραγματοποίησε η ιταλική αστυνομία στην Brescia δεν αποδεικνύουν ότι οι ιταλικές αρχές είχαν πληροφορηθεί εκ των προτέρων για το λαθρεμπόριο. Συγκεκριμένα, από την πράξη διεξαγωγής κατ' οίκον έρευνας που συνέταξε το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος της Τεργέστης στις 17 Νοεμβρίου 1991 προκύπτει ότι οι εν λόγω αστυνομικές ενέργειες έγιναν μετά την ανακάλυψη των τσιγάρων στο φορτηγό που ερευνήθηκε στο Fernetti και μετά τις προκαταρκτικές έρευνες της αστυνομίας και την εξέταση των κατασχεθέντων εγγράφων που ανήκαν στον οδηγό του φορτηγού. Πρέπει να σημειωθεί επιπλέον ότι, αντίθετα με όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, ο οδηγός του φορτηγού είχε ήδη ανακριθεί για λίγο στις 16 Νοεμβρίου, μετά τη σύλληψή του.

55 Επισημαίνεται επίσης ότι οι δασμοί των οποίων ζητήθηκε η διαγραφή δεν αντιστοιχούν στην τελωνειακή πράξη της 16ης Νοεμβρίου 1991, αλλά στις προγενέστερες, της 30ής Οκτωβρίου και 5ης Νοεμβρίου 1991. Συνεπώς, η προβαλλομένη ενημέρωση των αρχών για το λαθρεμπόριο έπρεπε να υπάρχει πριν από τις δύο αυτές ημερομηνίες για να έχει εφαρμογή η νομολογία De Haan.

56 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το γεγονός ότι η δήλωση της 16ης Σεπτεμβρίου 1991 εγκρίθηκε ψευδώς δεν αποδεικνύει ότι οι αρχές γνώριζαν τις πράξεις λαθρεμπορίου της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991. Πράγματι, τα στοιχεία της δικογραφίας δεν επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι οι ιταλικές τελωνειακές αρχές γνώριζαν την προβαλλομένη πλαστογράφηση πριν τις 16 Νοεμβρίου 1991. Αντιθέτως, η πράξη βεβαιώσεως που συνέταξε το τελωνείο του Fernetti στις 16 Δεκεμβρίου 1991 δείχνει ότι η πράξη λαθρεμπορίου που αντιστοιχεί στη μεταφορά της 16ης Σεπτεμβρίου 1991 διαπιστώθηκε μετά τις δηλώσεις του Μ. C. που έγιναν στις 16 Νοεμβρίου 1991 και τον μεταγενέστερο έλεγχο των αρχείων του τελωνείου του Fernetti.

57 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι οι σλοβενικές αρχές ενημέρωσαν εκ των προτέρων τους Ιταλούς συναδέλφους τους για την παρουσία τσιγάρων στις μεταφορές που αποτέλεσαν το αντικείμενο των δηλώσεων της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991, πρέπει να σημειωθεί ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκομίζουν καμιά απόδειξη πέρα από την ύπαρξη της συμφωνίας διοικητικής συνδρομής για την πρόληψη και την καταστολή πράξεων τελωνειακής απάτης μεταξύ Ιταλίας και Γιουγκοσλαβίας, της 10ης Νοεμβρίου 1965. Η συμφωνία αυτή, όμως, δεν επέβαλε στις σλοβενικές αρχές την υποχρέωση να ενημερώνουν αμέσως τις ιταλικές αρχές κάθε φορά που αναχωρεί από το έδαφός τους ένα φορτίο καπνού. Εξάλλου, στην πράξη βεβαιώσεως που συνέταξε το τελωνείο του Fernetti στις 16 Δεκεμβρίου 1991, αναφέρεται ότι στις 7 Δεκεμβρίου 1991, οι ιταλικές αρχές ζήτησαν πληροφορίες από τις σλοβενικές αρχές και, κατόπιν αυτού, στις 13 Δεκεμβρίου 1991, οι σλοβενικές αρχές επιβεβαίωσαν τις ημερομηνίες κατά τις οποίες οι επίδικες μεταφορές είχαν αναχωρήσει από το σλοβενικό τελωνείο και πληροφόρησαν τις ιταλικές αρχές ότι τα δηλωθέντα εμπορεύματα ήταν κυρίως αλλοδαπά κατεργασμένα καπνά.

58 Τέλος, η αναφορά των προσφευγόντων στην προαναφερθείσα απόφαση Spedition Wilhelm Rotermund κατά Επιτροπής δεν είναι λυσιτελής εν προκειμένω. Στην υπόθεση εκείνη, η ειδική περίπτωση στηριζόταν στην ύπαρξη δόλου που δεν μπορούσε λογικά να εξηγηθεί παρά με την ενεργή συνενοχή ενός υπαλλήλου του τελωνείου προορισμού, και το Πρωτοδικείο διαπίστωσε συναφώς ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε λογικά να περιοριστεί να απαιτήσει από την προσφεύγουσα να προσκομίσει αδιάσειστη και οριστική απόδειξη της συνενοχής αυτής (απόφαση Spedition Wilhelm Rotermund κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 56 έως 58). Συνεπώς, πρόκειται για πραγματική κατάσταση διαφορετική από την προκειμένη.

59 Σε τελική ανάλυση από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν ότι οι ιταλικές αρχές γνώριζαν εκ των προτέρων για τις πράξεις λαθρεμπορίου τσιγάρων και ότι σκοπίμως δεν εμπόδισαν την πραγματοποίηση των πράξεων απάτης που αντιστοιχούν στις μεταφορές της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991.

Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγόντων ότι το λαθρεμπόριο του οποίου υπήρξαν θύματα υπερβαίνει τους εμπορικούς κινδύνους που είναι συνυφασμένοι με την επαγγελματική τους δραστηριότητα

Επιχειρήματα των διαδίκων

60 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι υπήρξαν θύματα δραστηριότητας λαθρεμπορίου που διαπράχθηκε τεχνιέντως με μεγάλα οικονομικά μέσα από ένωση κακοποιών από διάφορες χώρες. Υποστηρίζουν ότι ο εξαιρετικός χαρακτήρας περίπτωσης προκύπτει επίσης από τη σοβαρότητα των πραγματικών περιστατικών, την οικονομική σημασία της παράβασης του νόμου και την κατ' εξακολούθηση διάπραξη τουλάχιστον τεσσάρων αξιοποίνων πράξεων από τους λαθρεμπόρους. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι δεν διαπιστώθηκε καμιά ατέλεια ή σφάλμα στα έγγραφα μεταφοράς ή στα τιμολόγια που προσκόμισε ο οδηγός του φορτηγού για να λάβει τα έγγραφα διαμετακομίσεως του τύπου Τ 1. Οι προσφεύγοντες

παρατηρούν ότι πρόκειται για την πρώτη και μοναδική περίπτωση στην οποία εξαπατήθηκαν καλοπίστως κατά την έκδοση πιστοποιητικών διαμετακομίσεως ενώ είχαν εκδώσει στο παρελθόν εκατοντάδες εγγράφων του τύπου Τ 1 στη διάρκεια δεκάδων ετών δραστηριότητας υποβολής τελωνειακών δηλώσεων.

61 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι η προσβαλλομένη απόφαση ενέχει σφάλμα καθόσον τους χαρακτηρίζει ως «μεταφορείς» ή «τελωνειακούς υπαλλήλους». Υποστηρίζουν ότι η μεταφορά δεν περιλαμβανόταν στη δραστηριότητα που ασκεί η Nordspedizionieri και ότι δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως τελωνειακοί πράκτορες ή «agenti in dogana» κατά την έννοια που δίνει το ιταλικό δίκαιο στη σύμβαση πρακτορείας. Οι προσφεύγοντες επισημαίνουν κατ' αυτόν τον τρόπο ότι άσκησαν μόνο δραστηριότητα εκπροσώπων εκτελωνίσεως ως εκτελωνιστές ή «spedizionieri doganali», σύμφωνα με τις διατάξεις της ιταλικής τελωνειακής ρύθμισης, και συγκεκριμένα τα άρθρα 40 και 47 επ. του διατάγματος 43 του Προέδρου της Δημοκρατίας, της 23ης Ιανουαρίου 1973.

62 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι η ιδιότητα του εκτελωνιστή αναγνωρίστηκε από την κοινοτική τελωνειακή ρύθμιση και επικαλούνται την έκτη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 3, παράγραφος 3 του κανονισμού ΕΟΚ 3632/85 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1985, για τον καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες ένα πρόσωπο δικαιούται να κάνει τελωνειακή διασάφηση (ΕΕ 1985, L 350, σ. 1), καθώς και το άρθρο 5 του τελωνειακού κώδικα. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι οι διατάξεις αυτές επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση εκπροσώπων για την πραγματοποίηση των τελωνειακών διασαφήσεων, τα οποία ενεργούν είτε ιδίω ονόματι αλλά για λογαριασμό άλλου είτε επ' ονόματι και για λογαριασμό άλλου και ότι κατά το άρθρο 3 του ιταλικού νόμου 1612 της 22ας Δεκεμβρίου 1960 περί αναγνωρίσεως του επαγγέλματος του εκτελωνιστή, ο εκτελωνιστής δεν μπορεί χωρίς δικαιολογία να αρνηθεί την παρέμβασή του.

63 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν το επιχείρημα που διατυπώνει η προσβαλλομένη απόφαση κατά το οποίο οι παράνομες πράξεις που διαπράττονται από τρίτους ανήκουν στους συνήθεις εμπορικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται ο εκτελωνιστής και δεν μπορούν να συνιστούν ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το

άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1031/78 που ορίζει ότι, για την πληρωμή της τελωνειακής οφειλής ευθύνονται τα πρόσωπα που αφαίρεσαν το εμπόρευμα από την τελωνειακή παρακολούθηση ή που συμμετείχαν στην πράξη αυτή, καθιερώνει την ευθύνη ex delicto την οποία δεν φέρουν οι προσφεύγοντες διότι απαλλάχθηκαν πλήρως ποινικώς. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι μόνο το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1031/88 έχει εφαρμογή εν προκειμένω και όχι η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού, που αφορά μόνο τις περιπτώσεις αστικής μη εκτέλεσης εκ μέρους του κυρίου του εμπορεύματος, όπως είναι η περίπτωση πτωχεύσεώς του.

64 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι ο επαγγελματίας που προβαίνει σε τελωνειακή διασάφηση δεν αναλαμβάνει επαγγελματικούς κινδύνους και ότι συνεπώς ο ισχυρισμός ότι οι παράνομες πράξεις που διαπράττονται από τρίτους αποτελούν μέρος των συνήθων εμπορικών κινδύνων που διατρέχει ο προβαίνων στη διασάφηση στερείται νομικής σημασίας. Επιπλέον, παρατηρούν ότι η νομολογία του Πρωτοδικείου αποκλείει, ιδίως μετά την απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 1998, Τ-42/96, Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-401), ότι η εν αγνοία χρησιμοποίηση στο τελωνείο πλαστών εγγράφων μπορεί να συνιστά συνήθη εμπορικό κίνδυνο. Συγκεκριμένα, παρατηρούν οι προσφεύγοντες, το Πρωτοδικείο έκρινε με την απόφαση εκείνη ότι, σε περιπτώσεις που η Επιτροπή παρέβη το καθήκον εποπτείας και ελέγχου, οι πλαστογραφήσεις επαγγελματικού επιπέδου που έγιναν υπερέβαιναν τον συνήθη εμπορικό κίνδυνο που πρέπει να φέρει ο επιχειρηματίας (απόφαση Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 188 και 189).

65 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προαναφερθείσα απόφαση Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής συνιστά ρήξη με την προγενέστερη νομολογία και σηματοδοτεί την αρχή μιας νέας νομολογίας που ανταποκρίνεται καλύτερα στην ανάγκη προστασίας του διεθνούς εμπορίου. Οι προσφεύγοντες επικαλούνται συναφώς την απόφαση Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π. (σκέψεις 163 και 164), και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαΐου 2001, Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-216/97 έως Τ-218/97, Τ-279/97, Τ-280/97, Τ-293/97 και Τ-147/99, Kaufring κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1337). Η προαναφερθείσα απόφαση Kaufring κ.λπ. κατά Επιτροπής, ειδικότερα, υπογραμμίζει τη θεμελιώδη αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στα έγγραφα που συντάσσουν οι αλλοδαπές αρχές (σκέψεις 216, 218 και 219).

66 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η χρήση πλαστών εγγράφων, έστω και καλόπιστη, δεν μπορεί να συνιστά καθ' εαυτή ειδική περίπτωση και εντάσσεται στους συνήθεις εμπορικούς κινδύνους που συνεπάγεται η δραστηριότητα του επιχειρηματία. Συνεπώς, το γεγονός ότι οι προσφεύγοντες δεν ευθύνονται για την οργάνωση του λαθρεμπορίου δεν τους απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολής της τελωνειακής οφειλής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

67 Πρέπει να σημειωθεί εξ αρχής ότι, ενώ οι προσφεύγοντες εμφανίζονται ως «spedizionieri doganali» (εκτελωνιστές), η αιτιολογική σκέψη 3 της προσβαλλομένης απόφασης ονομάζει τη Nordspedizionieri «società di transporti, agente in dogana» (εταιρία μεταφορών, τελωνειακοί πράκτορες). Στην από 6 Μαΐου 2002 επιστολή με την οποία απάντησαν στις προκαταρκτικές αντιρρήσεις της Επιτροπής σχετικά με τη ζητουμένη διαγραφή δασμών, οι προσφεύγοντες παρατήρησαν ότι οι εκτελωνιστές ασχολούνται αποκλειστικά με τα εμπορικά έγγραφα και ότι, αντίθετα με τους τελωνειακούς υπαλλήλους, δεν ασχολούνται με τη μεταφορά του εμπορεύματος και δεν είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο του φορτίου. Ωστόσο, αν η προσβαλλομένη απόφαση περιέχει σφάλμα όσον αφορά τον επαγγελματικό χαρακτηρισμό των προσφευγόντων, το βέβαιο είναι ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη στη συλλογιστική της κανένα επιχείρημα αναγόμενο στην παροχή υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευμάτων. Συνεπώς, η ανακρίβεια που περιέχει η απόφαση δεν είχε καμιά πρακτική επίπτωση στη διαδικασία διαγραφής της τελωνειακής οφειλής.

68 Πρέπει να σημειωθεί ότι οι υποχρεώσεις που βαρύνουν εν προκειμένω τους προσφεύγοντες δεν τους βαρύνουν λόγω της ιδιότητάς τους ως εκτελωνιστών αλλά λόγω της ιδιότητάς τους ως κυρίου υποχρέου για τις δύο επίδικες πράξεις εξωτερικής διαμετακόμισης. Πράγματι, βάσει του άρθρου 11, στοιχείο α', του κανονισμού 222/77, ο κύριος υπόχρεος ευθύνεται έναντι των αρμοδίων αρχών για την κανονική εκτέλεση της κοινοτικής διαμετακόμισης και, σύμφωνα με το άρθρο 13, στοιχεία α' και β', του κανονισμού αυτού, υποχρεούται να προσκομίζει τα εμπορεύματα ανέπαφα στο τελωνείο προορισμού εντός της καθορισμένης προθεσμίας και να έχει τηρήσει τα μέτρα που ελήφθησαν από τις αρμόδιες αρχές

για τη διαπίστωση της ταυτότητάς τους καθώς, επίσης, και να τηρεί τις διατάξεις τις σχετικές με το καθεστώς κοινοτικής διαμετακόμισης. Κατά την έννοια αυτή, οι προσφεύγοντες, αναλαμβάνοντας την ιδιότητα του κυρίως υποχρέου με τις τελωνειακές δηλώσεις της 30ής Οκτωβρίου και 5ης Νοεμβρίου 1991 ανέλαβαν μια ειδική ευθύνη βάσει της κοινοτικής τελωνειακής νομοθεσίας.

69 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι προσφεύγοντες επικαλούμενοι τη δική τους ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1031/88 για τον καθορισμό των προσώπων που υποχρεούνται στην καταβολή τελωνειακής οφειλής, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν στην ουσία ότι αφού δεν μετείχαν στην αφαίρεση του εμπορεύματος δεν είναι αλληλεγγύως υπεύθυνοι για την πληρωμή των επιδίκων δασμών. Αρκεί να σημειωθεί συναφώς ότι οι διατάξεις του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 δεν παρέχουν δυνατότητα αμφισβητήσεως του απαιτητού μιας τελωνειακής οφειλής [αποφάσεις Cerealmangimi Italgrani κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 11· CT Control (Rotterdam) και JCT Benelux κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 43, και Hyper κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 98], το δε ζήτημα αν υπάρχει τελωνειακή οφειλή ανήκει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Συγκεκριμένα, οι αιτήσεις που απευθύνονται στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 δεν αφορούν το ζήτημα αν οι διατάξεις του ουσιαστικού τελωνειακού δικαίου εφαρμόστηκαν ορθά από τις εθνικές τελωνειακές αρχές (απόφαση Kia Motors και Broekman Motorships κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 36).

70 Σχετικά με το επιχείρημα των προσφευγόντων ότι η εν αγνοία και μη ηθελημένη συμμετοχή σε παράνομες πράξεις τρίτων συνιστά ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η έστω και καλόπιστη προσκόμιση εγγράφων τα οποία στη συνέχεια αποδεικνύονται πλαστά δεν συνιστά καθ' εαυτή ειδική περίπτωση δικαιολογούσα τη διαγραφή εισαγωγικών δασμών (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 162· Primex Produkte Import Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 140, και SCI UK κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 58). Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο έχει κρίνει ότι η παράδοση πλαστών τιμολογίων σε εκτελωνιστή δεν συνιστά ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, θεωρώντας ότι αυτό ανήκει στην κατηγορία των επαγγελματικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο εκτελωνιστής, ο οποίος, ακριβώς λόγω

της φύσεως των καθηκόντων του, αναλαμβάνει την ευθύνη για το νομότυπο των εγγράφων που προσκομίζει στις τελωνειακές αρχές και συνεπώς η Κοινότητα δεν μπορεί να φέρει τις επιζήμιες συνέπειες των παρανόμων ενεργειών των πελατών του (απόφαση Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 82 και 83).

71 Εξάλλου τα περιστατικά και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του ποινικού αδικήματος που προέβαλαν οι προσφεύγοντες όπως το υψηλό επίπεδο οργάνωσης των κακοποιών, η σοβαρότητα των πράξεων, η οικονομική σημασία της παράβασης ή η κατ' επανάληψη διάπραξη τεσσάρων αξιοποίνων πράξεων δεν αναιρούν αυτό το συμπέρασμα (βλ., κατ' αυτήν την έννοια απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1983, 186/82 και 187/82, Magazzini Generali, Συλλογή 1983, σ. 2951, σκέψεις 14 και 15· βλ. επίσης απόφαση Aslantrans κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 58). Ομοίως, τα επιχειρήματα των προσφευγόντων ότι οι Ιταλοί εκτελωνιστές δεν μπορούν ούτε να προσαρμόσουν την αμοιβή τους αναλόγως της οικείας εκτιμήσεως του κινδύνου απάτης ούτε να αρνηθούν χωρίς δικαιολογία την παρέμβασή τους όταν τους ζητείται δεν συνιστούν ούτε αυτά στοιχεία ικανά να περιαγάγουν τον αιτούντα σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες, καθόσον τα περιστατικά αυτά επηρεάζουν αόριστο αριθμό επιχειρηματιών, δηλαδή όλους τους Ιταλούς εκτελωνιστές (βλ., κατ' αυτήν την έννοια αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Φεβρουαρίου 1990, C 86/97, Trans-Ex-Emport, Συλλογή 1990, σ. I-1041, σκέψη 22, και της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, C 253/99, Bacardi, Συλλογή 2001, σ. I-493, σκέψη 56· απόφαση De Haan, όπ.π., σκέψη 52). Τέλος, το γεγονός ότι επρόκειτο για την πρώτη περίπτωση απάτης που αντιμετώπισαν οι προσφεύγοντες δεν αρκεί ούτε αυτό για να δημιουργήσει εξαιρετικές περιστάσεις κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79.

72 Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι επιβάλλεται διαφορετικό συμπέρασμα, ότι δηλαδή υπάρχει ειδική περίπτωση, στην περίπτωση που η Επιτροπή ή οι εθνικές τελωνειακές αρχές διέπραξαν σοβαρές παραβάσεις διευκολύνοντας τη χρήση πλαστών εγγράφων (απόφαση SCI κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 59· βλ., επίσης, κατ' αυτή την έννοια αποφάσεις Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 189 και 190· Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 163, και Kaufring κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 235 και 302). Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 εφαρμόζεται όταν οι περιστάσεις που χαρακτηρίζουν τη σχέση μεταξύ του επιχειρηματία και της διοίκησης είναι τέτοιες ώστε δεν είναι δίκαιο να επιβαρυνθεί ο επιχειρηματίας με ζημία την οποία κανονικά δεν θα υφίστατο (Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, όπ.π., σκέψη 22), πρέπει να θεωρηθεί ότι τα περιστατικά αυτά

δημιουργούν ειδική περίπτωση κατά την έννοια της διάταξης αυτής και δικαιολογούν τη διαγραφή εισαγωγικών δασμών (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 163 και 164).

73 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί αν εν προκειμένω οι προσφεύγοντες απέδειξαν ότι η Επιτροπή ή οι εθνικές τελωνειακές αρχές διέπραξαν τέτοιες παραβάσεις.

Όσον αφορά την απουσία ελέγχου εκ μέρους των τελωνειακών αρχών

Επιχειρήματα των διαδίκων

74 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι οι τελωνειακές αρχές δεν έλεγξαν τα φορτία της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991 και ότι έθεσαν τη θεώρηση στα πιστοποιητικά διαμετακομίσεως χωρίς να ελέγξουν τα φορτηγά, δίνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο εμπιστοσύνη στη γνησιότητα των εγγράφων που υπέβαλε ο οδηγός. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ειδικότερα ότι αν το τελωνείο υποπτευόταν κάτι αντικανονικό στις πράξεις της 30ής Οκτωβρίου και 5ης Νοεμβρίου 1991, όπως συνέβη με την πράξη της 16ης Νοεμβρίου 1991, είχε την υποχρέωση να ελέγξει το εμπόρευμα. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν επίσης ότι κατά τον χρόνο της εκδόσεως των δύο πιστοποιητικών κατατέθηκε κατάλληλη εγγύηση ύψους 100 000 000 ITL, έναντι της πληρωμής των τελωνειακών δασμών για το δηλωθέν φορτίο κιβωτίων συσκευασίας, εγγύηση για την οποία όφειλε να εξετάσει αν ήταν κατάλληλη το τελωνείο, που μπορούσε να επιθεωρήσει το φορτηγό κατά τον χρόνο της εκδόσεως των δύο πιστοποιητικών διαμετακομίσεως. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ακόμα και αν αποδεικνυόταν ότι οι τελωνειακές αρχές και το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος δεν γνώριζαν για το λαθρεμπόριο, και πάλι φέρουν ευθύνη λόγω του ότι δεν έλεγξαν το εμπόρευμα.

75 Οι προσφεύγοντες επικαλούνται επίσης την αρχή της εμπιστοσύνης του επιχειρηματία στην ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας. Παρατηρούν ότι λόγω του ότι υπάρχει συμφωνία διοικητικής συνδρομής μεταξύ Ιταλίας και Γιουγκοσλαβίας, κατά τα προεκτεθέντα, το σλοβενικό τελωνείο είχε την υποχρέωση να επισημάνει στις ιταλικές αρχές ότι τα επίδικα φορτία αποτελούνται από ευαίσθητο εμπόρευμα διότι υπάγονται σε μονοπώλιο μεγάλης οικονομικής αξίας και ότι τις συνέπειες ενδεχομένων ατελειών αυτού του συστήματος πληροφορήσεως και προλήψεως του λαθρεμπορίου δεν πρέπει να τις φέρει ο προβαίνων στην τελωνειακή διασάφηση. Ακόμη και αν η νομολογία που προέκυψε από την προαναφερθείσα απόφαση De Haan δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, πρέπει να εφαρμοστεί η αρχή που διατυπώθηκε με τις αποφάσεις Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, και Hewlettt Packard France (απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 1993, C-250/91, Συλλογή 1993, σ. I-1819), και οι προσφεύγοντες μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στους προληπτικούς ελέγχους των κοινοτικών οργάνων επί των ευαίσθητων εμπορευμάτων.

76 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ναι μεν σε ορισμένες περιπτώσεις η απάτη που διαπράττεται με την καλόπιστη υποβολή πλαστών εγγράφων μπορεί να δικαιολογήσει διαγραφή της οφειλής, ιδίως όταν η Επιτροπή ή οι τελωνειακές αρχές διέπραξαν σοβαρές παραβάσεις, οι οποίες διευκόλυναν την παράνομη χρησιμοποίηση των εγγράφων αυτών, εν προκειμένω οι προσφεύγοντες δεν προσκομίζουν κανένα αποδεικτικό στοιχείο περί πταίσματος της ιταλικής διοίκησης.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

77 Τα επιχειρήματα των προσφευγόντων είναι στην ουσία, πρώτον, ότι οι ιταλικές αρχές όφειλαν να ελέγξουν το ίδιο το εμπόρευμα που διαμετακομίστηκε στις 30 Οκτωβρίου και στις 5 Νοεμβρίου 1991, και, δεύτερον, ότι οι σλοβενικές τελωνειακές αρχές όφειλαν να επισημάνουν στους Ιταλούς συναδέλφους τους τις επίδικες μεταφορές τσιγάρων.

78 Πρώτον, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι δεν είναι εύλογο να απαιτείται από τις εθνικές τελωνειακές αρχές να προβαίνουν σε έλεγχο όλων των εμπορευμάτων που διέρχονται τα κοινοτικά σύνορα. Συγκεκριμένα, η πραγματικότητα του διεθνούς εμπορίου καθιστά αδύνατο στην πράξη τον φυσικό έλεγχο όλων των διασυνοριακών μεταφορών. Ομοίως, όπως αναφέρει η προσβαλλομένη απόφαση στην αιτιολογική σκέψη 36, η αποδοχή μιας δήλωσης διαμετακομίσεως δεν αφαιρεί από την αρμόδια τελωνειακή διοίκηση τη δυνατότητα να διεξάγει ελέγχους εκ των υστέρων (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1984, 98/83 και 230/83, Van Gend & Loos κατά Επιτροπής, Συλλογή, 1984, σ. 3763, σκέψη 20). Τέλος, αντίθετα με όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, τα στοιχεία του φακέλου δεν στηρίζουν το συμπέρασμα ότι οι ιταλικές αρχές υποπτεύονταν παρατυπίες στις πράξεις της 30ής Οκτωβρίου και της 5ης Νοεμβρίου 1991.

79 Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι η συμφωνία διοικητικής συνεργασίας για την πρόληψη και την καταστολή της τελωνειακής απάτης, που συνήφθη μεταξύ Ιταλίας και Γιουγκοσλαβίας στις 10 Νοεμβρίου 1965, δεν επέβαλε στις σλοβενικές τελωνειακές αρχές την υποχρέωση να ενημερώνουν αμέσως τις ιταλικές τελωνειακές αρχές για κάθε μεταφορά καπνών από το έδαφός τους προς την Ιταλία. Συγκεκριμένα, η συμφωνία προβλέπει απλώς αμοιβαία συνδρομή και στενή συνεργασία μεταξύ των δύο διοικήσεων (άρθρα 1 και 3), την οργάνωση «στο μέτρο του δυνατού» ειδικής εποπτείας των κινήσεων εμπορευμάτων και των μέσων μεταφοράς που φέρονται ότι διεξάγουν παράνομο εμπόριο μεγάλης κλίμακας (άρθρο 4) και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ άλλων όσον αφορά τις κατηγορίες εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο τελωνειακών παραβάσεων (άρθρο 5).

80 Κατόπιν των προεκτεθέντων, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές διέπραξαν βαριές παραβάσεις που διευκόλυναν τη χρησιμοποίηση των επιδίκων πλαστών πιστοποιητικών διαμετακομίσεως. Συνεπώς, συνάγεται το συμπέρασμα εν προκειμένω ότι η καλόπιστη προσκόμιση από τους προσφεύγοντες εγγράφων τα οποία στη συνέχεια αποδείχτηκαν πλαστά δεν συνιστά ειδική περίπτωση δικαιολογούσα τη διαγραφή τελωνειακών δασμών.

Όσον αφορά την αδυναμία των προσφευγόντων να ελέγξουν τα φορτηγά

Επιχειρήματα των διαδίκων

81 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι αναπτύσσουν δραστηριότητα στα σύνορα μεταξύ Ιταλίας και Σλοβενίας, ότι εξέδωσαν τα πιστοποιητικά κοινοτικής διαμετακομίσεως μετά την αναχώρηση του φορτηγού από τη Λιουμπλιάνα και, κατά συνέπεια, ότι δεν είχαν τη δυνατότητα να ελέγξουν το φορτίο. Οι προσφεύγοντες προσθέτουν ότι το πρόσωπο που προβαίνει σε τελωνειακή διασάφηση δεν μπορεί να ζητήσει να ελέγξει τα μέσα μεταφοράς, μεταξύ άλλων, λόγω της ταχύτητας με την οποία πρέπει να πραγματοποιηθεί η διαμετακόμιση για προφανείς λόγους διασυνοριακής κυκλοφορίας.

82 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η εκτίμηση του όρου της ειδικής περίπτωσης δεν μπορεί να εξαρτάται από τον τόπο, που είναι στοιχείο αντικειμενικό και μπορεί να αφορά, πραγματικά ή δυνητικά, μεγάλο αριθμό επιχειρηματιών (απόφαση Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, όπ.π., σκέψη 22).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

83 Κατά πάγια νομολογία υφίστανται στοιχεία ικανά να αποτελέσουν ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, εφόσον, υπό το πρίσμα της επιεικείας που διαπνέει τη διάταξη αυτή, διαπιστώνονται στοιχεία τα οποία μπορούν να θέσουν τον αιτούντα σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα (αποφάσεις Trans-Ex-Import, όπ.π., σκέψη 22, Bacardi, όπ.π., σκέψη 56, και De Haan, όπ.π., σκέψη 52).

84 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι ούτε το γεγονός της ασκήσεως δραστηριότητας στα σύνορα και όχι στον τόπο αναχωρήσεως της μεταφοράς ούτε η προβαλλομένη αδυναμία ελέγχου του φορτηγού συνιστούν στοιχεία ικανά να θέσουν τους προσφεύγοντες σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες, δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά αφορούν αόριστο αριθμό επιχειρηματιών. Συνεπώς, δεν συνιστούν ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Σημειωτέον ως εκ περισσού ότι οι εκτελωνιστές, πριν καταθέσουν τελωνειακή διασάφηση, έχουν την ευχέρεια να ζητήσουν από τις υπηρεσίες του τελωνείου να ελέγξουν τα εμπορεύματα ακόμη και αν η δυνατότητα αυτή υπάρχει μόνο κατ' εξαίρεση.

Όσον αφορά τη στάθμιση των εμπλεκομένων συμφερόντων

Επιχειρήματα των διαδίκων

85 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι υπάρχει εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα λόγω του ότι η είσπραξη των δασμών θα εκμηδένιζε οικονομικά τον συγκεκριμένο επιχειρηματία λόγω του ύψους της αξιώσεως του τελωνείου (απόφαση Trans-Ex-Emport, όπ.π.). Οι προσφεύγοντες παρατηρούν επίσης ότι η Επιτροπή πρέπει να εκτιμήσει το σύνολο των πραγματικών στοιχείων προκειμένου να κρίνει αν αυτά συνιστούν ειδική περίπτωση και να σταθμίσει το συμφέρον της Κοινότητας να εξασφαλίσει την τήρηση των τελωνειακών διατάξεων αφενός και το συμφέρον του καλόπιστου επιχειρηματία να μην υποστεί ζημίες που υπερβαίνουν τον συνήθη εμπορικό κίνδυνο, αφετέρου (απόφαση Spedition Wilhelm Rotermund κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 53). Η προσβαλλομένη απόφαση όμως δεν εξετάζει συγκριτικά τα εμπλεκόμενα συμφέροντα αλλά απλώς αποκλείει την εφαρμογή του άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79.

86 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το επιχείρημα των προσφευγόντων προϋποθέτει ότι η Επιτροπή, πριν απορρίψει μια αίτηση διαγραφής, οφείλει να καταρτίσει ένα είδος λογιστικού ισολογισμού των κινδύνων που απειλούν τους ιδίους πόρους των Κοινοτήτων και των κινδύνων που διατρέχουν οι επιχειρηματίες. Αντιθέτως, η ανάλυση που πρέπει να γίνει, σύμφωνα με τη νομολογία, είναι να εξεταστεί αν η Επιτροπή ή οι τελωνειακές αρχές διέπραξαν ή όχι πταίσμα, ικανό να συνεπάγεται υπερβολική επιβάρυνση του επιχειρηματία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

87 Διαπιστώνεται ότι, αντίθετα με τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων, το Δικαστήριο δεν έκρινε με την προαναφερθείσα απόφαση Trans-Ex-Empοrt ότι το γεγονός ότι η είσπραξη των δασμών ενδέχεται να εκμηδενίσει οικονομικά τον επιχειρηματία λόγω του ύψους της αξιώσεως του τελωνείου ήταν στοιχείο ικανό να συνιστά ειδική περίπτωση. Πράγματι, το αιτούν δικαστήριο είχε μεν υποβάλει στο Δικαστήριο το προδικαστικό ερώτημα αν το γεγονός ότι η είσπραξη των τελωνειακών δασμών έχει ως συνέπεια την καταστροφή της επιχείρησης συνιστούσε ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 905, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 3ης Ιουλίου 1993, για τη θέσπιση ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, περί κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1) (απόφαση Trans-Ex-Empοrt, όπ.π., σκέψη 13), πλην όμως το Δικαστήριο περιορίστηκε στην απάντηση ότι η διαπίστωση ειδικής περίπτωσης προϋποθέτει την ύπαρξη στοιχείων ικανών να θέσουν τον αιτούντα σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα (απόφαση Trans-Ex-Empοrt, όπ.π., σκέψη 22).

88 Ομοίως τα επιχειρήματα των προσφευγόντων ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν στηρίζεται σε συγκριτική εξέταση των εμπλεκομένων συμφερόντων δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Υπενθυμίζεται ότι, όταν η Επιτροπή εφαρμόζει το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, έχει εξουσία εκτιμήσεως την οποία οφείλει να ασκεί σταθμίζοντας αφενός το συμφέρον της Κοινότητας να εξασφαλίσει την τήρηση της τελωνειακής νομοθεσίας και αφετέρου το συμφέρον του καλόπιστου επιχειρηματία να μη υποστεί ζημίες που υπερβαίνουν τον συνήθη εμπορικό κίνδυνο

(αποφάσεις Eyckeler και Malt κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 133, και Mehibas Dordtselaan όπ.π., σκέψη 78). Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι, αντίθετα με όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, η Επιτροπή δεν περιορίστηκε με την προσβαλλομένη απόφαση να αποκλείσει την εφαρμογή του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, αλλά εξέτασε το ζήτημα αν οι περιστάσεις της υπόθεσης εντάσσονται στον εμπορικό κίνδυνο που διατρέχουν κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων οι εκτελωνιστές, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι τα στοιχεία αυτά δεν υπερβαίνουν τον συμφυή με τη δραστηριότητα αυτή συνήθη εμπορικό κίνδυνο (βλ., ιδίως αιτιολογική σκέψη 30 της προσβαλλομένης απόφασης).

89 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν, είτε τα επιχειρήματά τους ληφθούν υπόψη διαδοχικά ή στο σύνολό τους, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι οι περιστάσεις της υποθέσεως δεν συνιστούν ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79.

3. Όσον αφορά την απουσία αμέλειας και δόλου

Επιχειρήματα των διαδίκων

90 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν εξ αρχής ότι η διάταξη περί θέσεως στο αρχείο της ποινικής δίωξης της 14ης Ιανουαρίου 1994 του προανακριτή του Tribunale civile e penale di Trieste αποδεικνύει ότι δεν υπήρξε εν προκειμένω δόλος ή αμέλεια εκ μέρους τους, κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι πρόκειται για την πρώτη και μοναδική περίπτωση στην οποία απατήθηκε η καλή πίστη τους κατά την έκδοση πιστοποιητικών διαμετακομίσεως, ενώ είχαν εκδώσει στο παρελθόν εκατοντάδες εγγράφων του τύπου Τ 1 στη διάρκεια δεκάδων ετών δραστηριότητας υποβολής τελωνειακών διασαφήσεων. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι τα επίδικα πιστοποιητικά διαμετακομίσεως εκδόθηκαν σύμφωνα με τη συνήθη εμπορική πρακτική, την οποία

οι τελωνειακές αρχές ουδέποτε αμφισβήτησαν στο παρελθόν και ότι συνεπώς η Επιτροπή φέρει το βάρος να αποδείξει προφανή αμέλεια εκ μέρους τους (απόφαση Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 136), όπως επίσης και να αποδείξει ότι οι προσφεύγοντες ενήργησαν εν προκειμένω κατά τρόπο διαφορετικό όσον αφορά τα επιμέρους στοιχεία της κατάρτισης και της έκδοσης των δύο επιδίκων πιστοποιητικών.

91 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν το επιχείρημα που διατυπώνει η προσβαλλομένη απόφαση ότι, δηλαδή, λόγω του ότι προβαίνουν συχνά σε τελωνειακές διασαφήσεις, είχαν την υποχρέωση να λάβουν όλες τις κατάλληλες προφυλάξεις όσον αφορά το διαμετακομιζόμενο φορτίο και συγκεκριμένα την υποχρέωση να εξετάσουν, πριν τη διασάφηση, τη φύση του εμπορεύματος που έφεραν τα φορτηγά. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν σχετικώς ότι οι πράξεις έγιναν στο συνοριακό τελωνείο, και συνεπώς «στη σειρά», δηλαδή με το ένα φορτηγό πίσω από το άλλο στη δίοδο των συνόρων και ότι κατά συνέπεια η εκφόρτωση του εμπορεύματος στον τελωνειακό χώρο θα εμπόδιζε τη ροή της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν επίσης ότι το πρόσωπο που υποβάλλει την τελωνειακή διασάφηση δεν μπορεί να ζητήσει τον έλεγχο του εμπορεύματος παρά μόνο αν υπάρχουν συγκεκριμένες αμφιβολίες ως προς τη φύση του εμπορεύματος, λόγω εσφαλμένων ενδείξεων ή αντιφάσεων στα προσκομιζόμενα έγγραφα, και πρέπει να λάβει την άδεια του τελωνείου. Παρατηρούν επίσης ότι το βάρος του φορτηγού που μετέφερε τα τσιγάρα ήταν ανάλογο με αυτό που θα είχε αν πράγματι μετέφερε κιβώτια συσκευασίας και συνεπώς συνάδει με τη φύση του εμπορεύματος που δηλώθηκε στα έγγραφα μεταφοράς και στα οικεία τιμολόγια.

92 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι, στα όρια των δυνατοτήτων τους βάσει της επαγγελματικής τους πείρας και επιδεικνύοντας την ιδιαίτερη επιμέλεια στην εξέταση των εγγράφων που τους δόθηκαν, θεώρησαν ότι τα φορτηγά μετέφεραν κιβώτια συσκευασίας, όπως είχε γίνει συχνά, δεδομένου ότι το εμπόρευμα αυτό αποτελεί αντικείμενο συνήθους διαμετακόμισης στο τελωνείο του Fernetti. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι τα έγγραφα βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι δηλώσεις διαμετακομίσεως φαίνονταν απόλυτα νομότυπα, όπως επιβεβαιώνει το γεγονός ότι οι τελωνειακές αρχές επέθεσαν τη θεώρησή τους.

93 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα επιχειρήματα των προσφευγόντων ισοδυναμούν με τον ισχυρισμό ότι, παρά το γεγονός ότι υπέβαλαν τη δήλωση, δεν πρέπει να φέρουν καμιά ευθύνη. Η αντίληψη αυτή συνιστά άρνηση της υποχρεώσεως επιμέλειας που φέρει ο υποβάλλων τη δήλωση και αντιβαίνει στις επιταγές επιείκειας στις οποίες στηρίζονται οι διαδικασίες διαγραφής. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο κοινοτικός δικαστής έχει επισημάνει τη σημασία του κριτηρίου της επιμέλειας του επιχειρηματία ο οποίος υποβάλλει τελωνειακή δήλωση (απόφαση Hewlett Packard France, όπ.π., σκέψη 27), κριτήριο το οποίο είναι ουσιώδες για την εξέταση του ζητήματος αν ο επιχειρηματίας επέδειξε προφανή αμέλεια (απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, Τ-75/95, Günzler Aluminium κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-497, σκέψη 43). Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η εξέταση της προσβαλλομένης απόφασης δείχνει ότι οι προσφεύγοντες δεν επέδειξαν την επιμέλεια που απαιτείται από έναν έμπειρο επιχειρηματία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

94 Κατά το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις για να χωρήσει διαγραφή εισαγωγικών δασμών, δηλαδή να υπάρχει ειδική περίπτωση και να μην υπάρχει δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του επιχειρηματία (αποφάσεις Covita, όπ.π., σκέψη 29· De Haan, όπ.π., σκέψη 42, και SCI UK κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 45). Κατά συνέπεια, αν λείπει μία από τις δύο αυτές προϋποθέσεις δεν χωρεί επιστροφή των δασμών (αποφάσεις Günzler Aluminium κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 54· Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 87, και Kaufring κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 220).

95 Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι εν προκειμένω η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, κρίνοντας ότι οι περιστάσεις της υποθέσεως δεν συνιστούν ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Συνεπώς, παρέλκει η εξέταση της προϋπόθεσης της έλλειψης δόλου ή προφανούς αμέλειας.

96 Από όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος.

97 Συνεπώς πρέπει να απορριφθεί το αίτημα των προσφευγόντων περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης απόφασης.

*II — Επί του επικουρικού αιτήματος της μερικής διαγραφής χρέους δασμών*

Επιχειρήματα των διαδίκων

98 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν, επικουρικώς, την απόρριψη από την προσβαλλομένη απόφαση του αιτήματός τους να θεωρηθεί ότι ένα μέρος της επίδικης τελωνειακής οφειλής αποσβέστηκε μετά τη μερική δήμευση του εμπορεύματος, σύμφωνα με όσα προβλέπει για την περίπτωση αυτή το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2144/87. Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι στο πλαίσιο των ερευνών της, το τμήμα διώξεως οικονομικού εγκλήματος της Τεργέστης κατέσχε, στις 8 Απριλίου 1992, 8 010 kg αλλοδαπών κατεργασμένων καπνών σε αποθήκη στην πόλη Bareggio και υποστηρίζουν ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να είναι το δημευθέν εμπόρευμα αυτό που μεταφέρθηκε βάσει των δηλώσεων διαμετακομίσεως που εξέδωσαν οι προσφεύγοντες στις 30 Οκτωβρίου και στις 5 Νοεμβρίου 1991. Ο προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η αμφισβήτηση του ποσού της τελωνειακής οφειλής αποτελεί την αφετηρία της διαφοράς και, συνεπώς, δεν μπορεί να κριθεί απαράδεκτη στο μέτρο που αφορά την αντικειμενική διάσταση της υπόθεσης.

99 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι απαράδεκτο καθόσον, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να διατάξει κάποιο κοινοτικό όργανο να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως που κηρύσσει άκυρη μια απόφαση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

100 Με την αιτίαση αυτή που αφορά προβαλλομένη παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2144/87, οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο, ειδικότερα, να κρίνει «για κάθε νόμιμη χρήση» ότι πρέπει να τους χορηγηθεί διαγραφή χρέους των δασμών για τα 8 010 kg αλλοδαπών κατεργασμένων καπνών που κατασχέθηκαν στο Bareggio.

101 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 δεν έχουν ως αντικείμενο να καταστήσουν δυνατή την αμφισβήτηση της ίδιας της αρχής του απαιτητού της τελωνειακής οφειλής [αποφάσεις Cerealmangimi και Italgrani κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 11· CT Control (Rotterdam) και JCT Benelux κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 43, και Hyper κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 98]. Το ζήτημα όμως της μερικής ή ολικής απόσβεσης της τελωνειακής οφειλής λόγω της δήμευσης του εμπορεύματος κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2144/87, ανάγεται κατ' ανάγκη είτε στο ζήτημα της ίδιας της ύπαρξης της τελωνειακής οφειλής είτε στο ζήτημα του προσδιορισμού του ποσού της. Ομοίως, πρέπει να σημειωθεί ότι οι αιτήσεις που απευθύνονται προς την Επιτροπή βάσει του άρθρου 13, του κανονισμού 1430/79 δεν αφορούν το ζήτημα αν οι διατάξεις του ουσιαστικού τελωνειακού δικαίου εφαρμόστηκαν ορθά από τις εθνικές τελωνειακές αρχές (απόφαση Kia Motors και Broekman Motorships κατά Επιτροπής, όπ.π.,

σκέψη 36). Συνεπώς, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το ζήτημα της απόσβεσης της τελωνειακής οφειλής διά της δήμευσης μέρους του εμπορεύματος δεν εμπίπτει στο πεδίο της διάταξης αυτής.

102 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τα επιχειρήματα των προσφευγόντων ότι η αμφισβήτηση του ποσού της τελωνειακής οφειλής συνιστά την αφετηρία της διαφοράς. Η άποψη αυτή παραβλέπει τα όρια και την ιδιαιτερότητα του μηχανισμού διαγραφής χρέους ή επιστροφής δασμών που προβλέπει το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.

103 Βάσει των προεκτεθέντων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το αίτημα των προσφευγόντων να διαπιστωθεί ότι πρέπει να τους χορηγηθεί διαγραφή χρέους δασμών όσον αφορά την τελωνειακή οφειλή για τα 8 010 kg καπνών που κατασχέθηκαν πρέπει να κριθεί απαράδεκτο.

104 Κατά συνέπεια η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

105 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες ηττήθηκαν, πρέπει να φέρουν τα δικά τους έξοδα και τα έξοδα της Επιτροπής, η οποία και υπέβαλε σχετικό αίτημα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Οι προσφεύγοντες φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα και τα έξοδα της Επιτροπής.**

Lindh García-Valdecasas Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 14 Δεκεμβρίου 2004.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

P. Lindh

# Πίνακας περιεχομένων

Νομικό πλαίσιο ..... II - 4410

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 4414

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 4417

Σκεπτικό ..... II - 4418

I — Επί του αιτήματος ακυρώσεως της προσβαλλομένης απόφασης ..... II - 4418

A — Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αφορά την ύπαρξη πλειόνων ουσιαστικών σφαλμάτων στην προσβαλλομένη απόφαση ..... II - 4419

1. Όσον αφορά τον έλεγχο της πράξης της 16ης Νοεμβρίου 1991 .. II - 4419

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4419

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4420

2. Όσον αφορά το ποσό της ζητουμένης διαγραφής δασμών ..... II - 4420

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4420

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4421

B — Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αφορά την ύπαρξη ειδικής περίπτωσης και την απουσία προφανούς αμέλειας ή δόλου κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 ..... II - 4423

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις ..... II - 4423

2. Όσον αφορά την ύπαρξη ειδικής περίπτωσης ..... II - 4425

α) Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι οι ιταλικές αρχές γνώριζαν εκ των προτέρων τις πράξεις λαθρεμπορίας ..... II - 4425

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4425

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4427

β) Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγόντων ότι το λαθρεμπόριο του οποίου υπήρξαν θύματα υπερβαίνει τους εμπορικούς κινδύνους που είναι συνυφασμένοι με την επαγγελματική τους δραστηριότητα ..... II - 4430

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4430

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4433

γ) Όσον αφορά την απουσία ελέγχου εκ μέρους των τελωνειακών αρχών ..... II - 4436

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4436

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4437

δ) Όσον αφορά την αδυναμία των προσφευγόντων να ελέγξουν τα φορτηγά ..... II - 4439

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4439

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4439

ε) Όσον αφορά τη στάθμιση των εμπλεκομένων συμφερόντων .. II - 4440

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4440

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4441

3. Όσον αφορά την απουσία αμέλειας και δόλου ..... II - 4442

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4442

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4444

II — Επί του επικουρικού αιτήματος της μερικής διαγραφής χρέους δασμών ..... II - 4445

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4445

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4446

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 4447